

บทที่ 4

ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การศึกษาถึงสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ : กรณีศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) สภาพการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา (2) ปัญหาการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา (3) แนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ ทั้งนี้ การเก็บข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกตและการสัมภาษณ์แบบเจาะจงผู้ก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา ผู้บริหาร คณาจารย์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ภาษาอาหรับ บุคลากรที่ดูแลโครงการต่างๆ ด้านการใช้ภาษาอาหรับ ตลอดจนนักศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอาหรับโดยตรงของวิทยาลัยฯ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งสัมภาษณ์แบบกลุ่มย่อยนักศึกษาเข้ามีความเกี่ยวข้อง กับสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4.1 สภาพปัญหาของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

จากการสังเกตและการสัมภาษณ์บทบาทวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการใช้ภาษาอาหรับ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลตามรายละเอียดต่างๆ โดยจำแนกประเภทของข้อมูลดังนี้

- 4.1.1 สภาพปัญหาขององค์กรในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ
- 4.1.2 สภาพปัญหาของหลักสูตรในสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ
- 4.1.3 สภาพปัญหาด้านโครงการ
 - 4.1.3.1 สภาพปัญหาโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)
 - 4.1.3.2 สภาพปัญหาของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา
 - 4.1.3.3 สภาพปัญหาโครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ก่อตั้งขึ้นตามโครงการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา โดยมี วัตถุประสงค์ 6 ข้อด้วยกัน หนึ่งในนั้นคือการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับและการติดต่อประสานงานกับประเทศในตะวันออกกลาง ซึ่งการที่จะตอบโจทย์ของการส่งเสริมภาษาอาหรับได้ดียิ่งขั้นนั้นก็คือการวางภาษาอาหรับเป็นหนึ่งในหลักสูตรของการเรียนการสอนและในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆที่เป็นเชิงลักษณะที่มีการใช้ภาษาอาหรับเข้าไปอยู่ในหลักสูตร

4.1.1 สภาพปัญหาขององค์กรในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

นับตั้งแต่วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ ผู้วิจัยขอกล่าวถึงสภาพปัญหาของวิทยาลัยอิสลามศึกษาดังนี้

จากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาพบว่าปัญหาสมัยเริ่มการก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาคือความไม่แพร่หลายของการใช้ภาษาอาหรับในวิทยาลัยอิสลามศึกษาและในชุมชนใกล้เคียง

“แรกเริ่มของการก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษามีการใช้ภาษาอาหรับไม่แพร่หลาย เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นชินกับการใช้ภาษาอาหรับที่มีการอธิบายโดยการใช้ภาษาไทย เนื่องจากภาษาไทยในสมัยริเริ่มการก่อตั้ง ยังไม่ได้ถูกใช้อย่างแพร่หลายในหมู่นักเรียนจากชุมชนนอกเมือง แต่ความตั้งใจจริงของการก่อตั้งวิทยาลัยฯ ก็คือการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในสังคมมหาวิทยาลัยรัฐ”

(ปาตีเมาะ ดอเลาะ, 1 มิถุนายน 2561)

จากการสัมภาษณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการจัดตั้งสถาบันโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะหนึ่งในนั้นคือการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในสังคมนักศึกษาและชุมชนใกล้เคียง

4.1.2 สภาพปัญหาด้านหลักสูตรการเรียนการสอนด้านภาษาอาหรับ

หลักสูตรภายใต้วิทยาลัยอิสลามศึกษา มีทั้งหมด 6 หลักสูตรด้วยกัน โดยได้วางหลักสูตรเพื่อเผยแพร่ภาษาอาหรับดังต่อไปนี้

4.1.2.1 กำหนดให้วิชาภาษาอาหรับเป็นวิชาบังคับคณะ¹⁸

4.1.2.2 สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

4.1.2.1 วิชาภาษาอาหรับเป็นวิชาบังคับคณะ

วิทยาลัยอิสลามศึกษา ได้วางบทบาทในการเผยแพร่ภาษาอาหรับแก่นักศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยผ่านรายวิชาภาษาอัลกุรอานซึ่งเป็นรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะที่นักศึกษาทุกคนจะต้องลงทะเบียนเรียน ทั้งนี้รายวิชาภาษาอัลกุรอานเป็นรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาอาหรับ โดยได้บรรยายถึงโครงสร้างของอัลกุรอาน หน่วยเสียง รากศัพท์ การประกอบคำ และการสร้างประโยคต่างๆ รวมทั้งยังเป็นการวิเคราะห์ข้อเขียน ลีลาและสำนวนภาษาอัลกุรอานในระดับกลาง จนกระทั่งเป็นการเรียนรู้ภาษาอัลกุรอานในระดับสูง เน้นสำนวนโวหาร อุปมาอุปมัย ฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอัลกุรอานในข้อเขียนทางประวัติศาสตร์ ปรัชญา วัฒนธรรมและวรรณกรรม ฝึกใช้ภาษาอัลกุรอานในการเขียนเรียงความและรายงานทางวิชาการ (วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2554:53)

จากบทความข้างต้น เป็นสิ่งที่บ่งชี้ให้เห็นว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาอาหรับ โดยเป็นการเผยแพร่แก่เยาวชนนักศึกษาของวิทยาลัยฯ ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะต้องเรียนรู้ถึงภาษาอาหรับผ่านรายวิชาดังกล่าว แต่กระนั้นก็มีเพียงบางวิชาเท่านั้นที่นักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษาจะลงทะเบียนเรียน เมื่อหมดวิชาเหล่านั้นแล้ว นักศึกษาที่จะกลับสู่การเรียนการสอนที่มีการใช้ภาษาไทยเหมือนเดิม จึงทำให้การตั้งวิชาภาษาอาหรับเป็นวิชาบังคับคณะเท่านั้น ไม่ได้ทำให้นักศึกษาซึมซับภาษาอาหรับได้อย่างลึกซึ้ง

4.1.2.1 สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ เป็นสาขาวิชาหนึ่งที่อยู่ภายใต้ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยได้ทำการเปิดรับนักศึกษารุ่นแรก เมื่อปี 2551 ทั้งนี้สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติเป็นสาขาวิชาที่ปรับปรุงมาจากสาขาวิชาอิสลามศึกษาโปรแกรมภาษาอาหรับซึ่งได้ปิดตัวลง โดยนักศึกษารหัสสุดท้ายคือ รหัส 48

การเรียนการสอนของสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติเป็นการเรียนการสอนแบบผสมระหว่างภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษ ซึ่งนักศึกษาที่มีความประสงค์จะเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้นั้น จะต้องผ่านการสอบวัดระดับความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษ

¹⁸ วิชาภาษาอาหรับเป็นวิชาบังคับคณะ เป็นวิชาที่นักศึกษาทุกแผนกวิชาจะต้องลงทะเบียนเรียน เพื่อเสริมความรู้ด้านภาษาอาหรับ ซึ่งจะเป็นวิชาบังคับคณะทั่วไปที่นักศึกษาจะต้องเรียน

เนื่องจากภาษาที่ใช้สอนเป็นภาษาอาหรับประมาณ 80 % และภาษาอังกฤษ 20 % แต่กระนั้นด้วยความที่มีอัตราอาจารย์ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านภาษาอาหรับไม่เพียงพอ จึงมีการปรับเปลี่ยนบางวิชาที่สอนด้วยภาษาอาหรับเป็นการเรียนการสอนด้วยภาษาอังกฤษ

“สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติถือว่าสาขาวิชาหลักและเป็นสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับด้านการเผยแพร่ภาษาอาหรับโดยตรง ซึ่งคิดว่าเป็นสาขาที่ตอบโจทย์บทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้อย่างดี แต่กระนั้นก็ยังมียังมีสิ่งทีบกพร่องที่วิทยาลัยจำเป็นต้องแก้ไข”

(ฮานีฟ สามะ, 2 กุมภาพันธ์ 2561)

จากการสังเกตของผู้วิจัยเมื่อลงพื้นที่เก็บข้อมูล ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา พบว่าวิชาที่เรียนโดยใช้ภาษาอาหรับเป็นวิชาด้านศาสนาอิสลามโดยส่วนใหญ่ เช่น วิชาอุลุมอัลกุรอาน อุลุมอัลหะดีษ ฟิคว์เบื้องต้น อากิดะฮ์อิสลามียะฮ์ เป็นต้น การเรียนการสอนวิชาเหล่านี้โดยส่วนใหญ่ใช้ภาษาอาหรับ เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่มีความถูกต้อง เนื่องจากเนื้อหาสาระด้านอิสลามศึกษาโดยส่วนใหญ่ถูกเขียนโดยอุละมะฮ์อาหรับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่กระนั้น ยังมีนักศึกษาส่วนใหญ่ที่ยังไม่ค่อยเข้าใจภาษาอาหรับเป็นอย่างดี จึงทำให้การเรียนรู้ศาสตร์อิสลามและภาษาอาหรับเป็นไปด้วยความล่าช้า

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญกับคะแนนสอบมากนัก เนื่องจากพบว่าในรายวิชาที่เรียนมีวิชาภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา 1-3 ซึ่งเป็นรายวิชาปรับพื้นฐานด้านภาษาแก่นักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานด้านภาษาอาหรับมาก่อน โดยใช้คะแนนจากการสอบวัดระดับความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับเป็นวิธีการคัดเลือกนักศึกษาเพื่อเข้าศึกษา ระหว่างชั้นเรียนที่ 1-3 ซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้สอนที่ว่า

“การเรียนภาษาอาหรับ 1-3 โดยไม่คิดเกรด จะทำให้นักศึกษาไม่เข้าเรียน แล้วค่อยไปสู้กันในห้องสอบ จึงทำให้กระบวนการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนของคณาจารย์ที่สอน”

(อายุ คางา, 3 กุมภาพันธ์ 2561)

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าปัญหาด้านหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับดังนี้

- การเรียนการสอนภาษาอาหรับนั้น ทางวิทยาลัยอิสลามศึกษาไม่ได้มีการสอน ไวยากรณ์พื้นฐานของภาษาอาหรับแก่นักศึกษา ซึ่งนักศึกษาบางคนก็ไม่ได้มีพื้นฐานด้านภาษาอาหรับ จึงทำให้การซึมซับภาษานั้นเป็นไปด้วยความยากลำบาก ถ้าหากว่ามีการเรียนการสอนของไวยากรณ์ น่าจะเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับนักศึกษาที่ไม่มีความสามารถด้านนี้โดยเฉพาะ

- ความรู้พื้นฐานด้านภาษาอาหรับระหว่างนักศึกษามีความแตกต่างโดยสิ้นเชิง โดยพบว่านักศึกษาที่มาจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีความรู้พื้นฐานด้านภาษาดีกว่ากลุ่มนักศึกษาที่มาจากภาคใต้ตอนบน แต่ในขณะเดียวกัน นักศึกษาที่มาจากภาคตะวันออกเฉียงกลางจะมีความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอาหรับดีกว่าทางภาคใต้

“ด้วยความที่มีพื้นฐานด้านภาษาอาหรับที่ต่างกัน ทำให้เกิดปม
ด้อยในชั้นเรียนเนื่องจากว่าเวลาที่อาจารย์พูดหรือถามด้วยภาษา
อาหรับ คนที่มีพื้นฐานจะเข้าใจเร็วกว่า”

(อัสวานี เเงาะ ,9 พฤษภาคม 2561)

จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มของผู้วิจัยพบว่า กลุ่มนักศึกษาได้บอกถึงปัญหาของ สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติซึ่งเป็นหลักสูตรที่เน้นด้านภาษาอาหรับว่า สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติมีปัญหาในด้านการเรียนบ้างเพราะว่าอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่จบจาก ประเทศอาหรับโดยตรง ซึ่งนักศึกษาบางคนมีทักษะภาษาอาหรับที่ไม่เท่ากัน บางคนมีเยอะ บางคนมี น้อย แต่ทั้งนี้ทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่นักศึกษาได้ก่อนเข้ามาศึกษาในแผนกนี้ ประกอบกับแผนกนี้ เป็นแผนกที่เรียนภาษาอาหรับโดยส่วนใหญ่ จึงทำให้นักศึกษาบางคนไม่เข้าใจในการสื่อสารของ อาจารย์

ความไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียนโดยส่วนใหญ่เป็นผลมาจากความไม่เข้าใจด้านภาษา ทำให้นักศึกษาขาดองค์ความรู้ที่จะได้รับ ซึ่งต้องยอมรับว่าเนื้อหาสาระในวิชานั้นมีความเข้มข้นมาก โดยจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษาที่ได้ภาษา แต่ในทางกลับกันกับผู้ที่ไม่มีความรู้ด้านภาษาซึ่งจะ ทำให้นักศึกษาขาดความรู้ตรงนั้นไป

“นักศึกษาไม่มีพื้นฐานด้านภาษาอาหรับเลย พอลงทะเบียนเรียนปี
แรกก็ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอาหรับ จึงทำให้มีปัญหา
เพราะฉะนั้น จะต้องให้นักศึกษาเรียนพื้นฐานก่อนเป็นอันดับแรก”

(มุฮัมมัดซูฟิยัน มามะ ,5 กุมภาพันธ์ 2561)

“หลักสูตรไม่ได้เน้นด้านการฝึกขั้นพื้นฐานแก่ผู้เรียน เพราะพื้นฐานเป็นปฐมบทของการเรียนภาษาอาหรับ ถ้าไม่มีปฐมบทแล้ว นักศึกษาจะเข้าใจในรายวิชาที่จะเรียนอีก 4-3 ปีข้างหน้าได้อย่างไร”

(มะฮ์สรอน เจอะฮะ ,5 กุมภาพันธ์ 2561)

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มของผู้วิจัยพบว่าปัญหาหลักของนักศึกษาที่เรียนในแผนกวิชาคือการขาดทักษะในพื้นฐานภาษาอาหรับ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาขาดความเข้าใจระหว่างเรียนได้ เพราะฉะนั้น การวางรากฐานด้านภาษาแก่นักศึกษานั้นคณาจารย์ที่สอนรายวิชาปรับพื้นฐานภาษาอาหรับจะต้องมีวิธีการและแนวทางการสอนที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักศึกษามากขึ้น

4.1.3 สภาพปัญหาด้านโครงการ

4.1.3.1 โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)

โครงการทุนการศึกษาแลกเปลี่ยน International Islamic Studies-Networking (IISN) เป็นโครงการที่เหมาะสมและดีมากสำหรับนักศึกษาทุกคนที่มีความประสงค์จะพัฒนาด้านภาษา โดยเฉพาะภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษ

จากการสนทนาแบบกลุ่มของนักศึกษาที่จบไปแล้วพบว่า วิทยาลัยฯ ได้สอนภาษาอาหรับมากแล้ว แต่เมื่อได้เดินทางไปศึกษาจริง พบว่าความรู้ด้านภาษาที่เตรียมมานั้นยังน้อยนิดกับสภาพจริงที่พบเจอ เนื่องจากเวลาเข้าร่วมโครงการ ณ ต่างประเทศ เมื่อต้องนำเสนอหน้าชั้นเรียนและมีการโต้ตอบกับอาจารย์ จำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาอาหรับอย่างเต็มที่ ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้เลย ซึ่งยังมีปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น

“นักศึกษามีเวลาในการเตรียมตัวน้อยเกินไป ซึ่งเวลาในการเตรียมความพร้อมเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การศึกษาได้ในสิ่งที่คาดหวังเอาไว้”

(คลฮาตี โดมาแร, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“นักศึกษามีความตั้งใจที่จะเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ ประเทศที่เขาตั้งใจไว้ แต่กระนั้นเมื่อมีโควต้าที่จำกัดของแต่ละ

ประเทศ จึงทำให้นักศึกษาไม่ได้ตั้งใจหวัง เมื่อเขาเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยนอีก ณ มหาวิทยาลัยหนึ่งหรืออีกประเทศหนึ่ง เขาจะไม่ตั้งใจเรียนทันที ซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียต่อวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้”

(อับดุลฟัตตะห์ ราแดง, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“โครงการแลกเปลี่ยนนี้ เป็นวิธีการหนึ่งที่นักศึกษาจะได้รับรู้ในด้านภาษาเพิ่มเติม แต่ก็มีจำนวนที่จำกัดของนักศึกษาทั้งหมด ซึ่งหมายความว่ามึนักศึกษาบางคนเท่านั้นที่สามารถเดินทางไปศึกษาได้ และนักศึกษาเหล่านั้นก็เป็นกลุ่มที่ฉลาดอยู่แล้ว จึงทำให้เกิดการกระจุกของประชากรนักศึกษา แปลว่าคนที่มีความสามารถก็มีโอกาสเดินทางไปแลกเปลี่ยนได้ ส่วนคนที่ไม่มีความสามารถก็ยังคงอยู่ที่เดิม”

(อาหะมะ สาและ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“อันดับแรก แผนการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับเป็นนโยบายวิทยาลัยอิสลามศึกษา การที่ผู้เข้าร่วมกระจุกแต่นักศึกษาสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ จะเป็นการจำกัดความสามารถของนักศึกษาทั้งวิทยาลัยฯ และผู้ที่ได้ประโยชน์จริงก็คือนักศึกษาสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ โดยปีหนึ่งรับนักศึกษาเข้าร่วมโครงการทั้งหมด 60 คน นักศึกษาสาขาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติได้ไปแล้ว 50 คน เหลืออีก 10 คนเป็นสาขาวิชาอื่น วิธีการนี้คิดว่าไม่น่าจะใช้ได้ในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับจริงๆ

ข้อที่สอง คือการดูแลนักศึกษาแต่ละประเทศไม่เท่าเทียมกัน บางประเทศจะต้องเดินทางไปทำวีซ่าเองและต้องออกค่าใช้จ่ายเองบางส่วน ซึ่งก็เกิดความแปลกใจที่นักศึกษาบางท่านเบิกค่าใช้จ่ายได้ทั้งหมด

ข้อที่สาม ความล่าช้าขอประเทศที่นักศึกษาติดตาม กว่านักศึกษา
จะได้เดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยนนั้น ต้องรอรระยะเวลายาวนาน
ตลอดจนไม่มีความแน่นอนในการเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยน
จึงนำมาซึ่งมาเครียดแก่นักศึกษาที่ติดโครงการดังกล่าว
ข้อที่สี่ ค่าใช้จ่ายที่คณะมอบให้ช่วงการเข้าโครงการแลกเปลี่ยนนั้น
มีความล่าช้าในการจ่ายเงิน จึงทำให้นักต้องทำเรื่องจ่ายผ่อนผัน
การจ่ายเงิน”

(อาฟีฟา สะนิ, 31 มีนาคม 2561)

ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่า เมื่อสังเกตถึงภาพรวมพบว่านักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่
ผ่านโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษามีความพึงพอใจในความพยายามของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการ
เผยแพร่ภาษาอาหรับ แต่กระนั้น นักศึกษายังมีความคิดเห็นที่เพิ่มเติมว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษาควร
พยายามที่จะส่งนักศึกษาทั้งหมดเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยน โดยไม่ได้เจาะจงเพียงแค่กลุ่มใดกลุ่ม
หนึ่งเท่านั้น

4.1.3.2 สภาพปัญหาโครงการศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่อ อิสลามศึกษา

ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา เป็นศูนย์ใหญ่ศูนย์หนึ่ง
ที่มีความสำคัญในด้านการเผยแพร่ภาษาอาหรับซึ่งเป็นองค์กรที่อยู่ภายใต้วิทยาลัยอิสลามศึกษา
แต่กระนั้น ยังมีสภาพปัญหาที่ผู้วิจัยได้พบเจอจากการเก็บข้อมูลดังนี้

ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา ขาดความต่อเนื่องใน
การติดตามผลเพื่อปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาองค์กรในการเผยแพร่
ภาษาอาหรับในอนาคต

“ระยะเวลาที่จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนและนักศึกษามีน้อยเกินไป
โดยส่วนใหญ่จะอยู่ที่ประมาณ 5-4 วัน ต่อ 1 กิจกรรม ซึ่งนักเรียน
และนักศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะสื่อสารและทำความเข้าใจ
ในภาษาอาหรับ แต่ในขณะที่ผู้เข้าร่วมโครงการเสร็จสิ้นการเข้า
ร่วมโครงการแล้ว ก็กลับไปเจอสภาพสังคมปกติ คือสังคมที่มีการ

สื่อสารด้วยภาษาไทยและภาษามลายูโดยส่วนใหญ่ จึงทำให้ภาษาอาหรับที่ได้เรียนมาถูกกลืนเข้าไปโดยสังคมและสิ่งแวดล้อมใหญ่”

(อาหะมะ สาและ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“ การอบรมครูหรืออาจารย์ที่มาจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ดูแลการสอนภาษาอาหรับนั้น ทำได้ยากมาก เนื่องจาก ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษามีหลักสูตรโดยเฉพาะ และทางโรงเรียนดังกล่าวก็มีหลักสูตรอีกชนิดหนึ่งที่แตกต่างกันออกไป ประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นมาจริง ๆ หลักจากการเข้าร่วมโครงการนั้นจึงอยู่ที่ประมาณ 40 % เท่านั้น เมื่อผลลัพธ์ที่ได้มาน้อยทางศูนย์จึงไม่มีข้อมูลที่จะปรับปรุงเนื้อหาที่จะบรรยายในครั้งต่อไป”

(อับดุลราซิก ยูโซ๊ะ, 6 มิถุนายน 2561)

“ที่จริงเราจะต้องระดับชั้นในการการสอนภาษาอาหรับ เช่น ชั้น 1-5 เพราะแต่ละคนมีความรู้ความสามารถไม่เท่ากัน แล้วทำไมเราถึงวางคนเหล่านั้นในชั้นเดียวกัน คนหนึ่งรู้มาก คนหนึ่งรู้น้อย ถ้าเกิดวางในชั้นเดียวกัน ระดับเดียวกันก็จะเกิดปัญหาทันที เพราะคนรู้มากเมื่อมาเจอบทเรียนที่ง่าย ๆ คนเหล่านี้ก็จะไม่ตั้งใจเรียน ก็เหมือนกับคนที่รู้น้อย ถ้ามาเจอบทเรียนที่ยาก ๆ คนเหล่านี้ก็จะหนีออกจากห้องเรียน ไม่กล้าที่จะสื่อสาร เพราะว่าเป็นการยากสำหรับเขา จึงทำให้ยากต่อการจัดการ ซึ่งผมมองว่าการแบ่งระดับชั้นง่ายดีที่สุด เราจะต้องมีการสอบทุกครั้งก่อนการเข้าห้องครั้งแรก และสอบอีกครั้งเพื่อวัดผลการเรียนเมื่อจบหลักสูตร”

(อาซิม อัจซารีฟ, 7 มิถุนายน 2561)

“ การเข้าหลักสูตรอบรมทางภาษาอาหรับ ณ ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาอย่างไม่ค่อยเข้มข้นสักเท่าไรเมื่อได้เทียบกับสิ่งที่เจอในสังคมแห่งความเป็นจริง”

(นุรอัยมาน เจ๊ะอาแว, 5 กรกฎาคม 2561)

นอกเหนือจากสภาพปัญหาด้านหลักสูตรของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษานั้น ผู้วิจัยสังเกตว่าศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษามีแผนการเผยแพร่ภาษาอาหรับในลักษณะเชิงโครงการ ซึ่งสามารถตอบโจทย์ให้กับสังคมได้ในระยะสั้น เนื่องจากโครงการต่างๆที่ถูกออกแบบโดยศูนย์นั้น เป็นโครงการที่มีความต่อเนื่องกันในด้านงบประมาณจากรัฐบาล ซึ่งผู้วิจัยมองว่า โครงการเหล่านั้นจะไม่สามารถดำเนินการต่อไปในอนาคตได้ ในกรณีที่ไม่มีงบประมาณจากรัฐบาลคอยสนับสนุนในส่วนนี้

“การขาดงบประมาณสนับสนุน จะทำให้โครงการที่เป็นโครงการเชิงเผยแพร่ภาษาอาหรับหยุดชะงัก เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับนั้นเป็นงบประมาณรายปี ถึงแม้ว่าจะสามารถใช้งบประมาณภายในระยะเวลา 2 ปีก็ตาม”

(เจี๋ยรุฮานา บากา, 2 มิถุนายน 2561)

“งบประมาณที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้รับเพื่อมอบให้กับศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาเพื่อใช้ในการเผยแพร่ภาษาอาหรับนั้น เป็นงบประมาณที่คาบเกี่ยวกับสำนักงบประมาณ ซึ่งขึ้นอยู่กับโอกาสและความพยายามของวิทยาลัยฯที่จะได้ในส่วนนี้ ซึ่งถ้าสำนักงบประมาณอนุมัติงบประมาณในส่วนนั้นๆ วิทยาลัยฯ ก็สามารถดำเนินโครงการได้ตามปกติ แต่ถ้าไม่ได้รับการอนุมัติงบประมาณ โครงการที่ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้เตรียมการไว้ ก็ไม่สามารถจัดการได้ จึงทำให้เกิดการสะดุดในการจัดกิจกรรมต่างๆ”

(ดลฮาดี โดมาแร, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า สภาพปัญหาของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษานั้นมีจำนวนมากพอสมควร เนื่องจากเป็นองค์กรใหม่ที่เกิดขึ้นภายใต้วิทยาลัยอิสลามศึกษา และเป็นองค์กรใหญ่ เทียบเท่ากับศูนย์ภาษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ด้วยที่ศูนย์ทดสอบฯ มีความใหญ่เท่าเทียมกับศูนย์ภาษาของมหาวิทยาลัย จึงทำให้มุมมองของผู้บริหารมหาวิทยาลัยต้องการที่จะลดจำนวนเป็นแค่ศูนย์เดียวเพื่อความคล่องตัวในการจัดการและการบริหาร แต่กระนั้นวิทยาลัยฯ ก็ยังมีความที่จะต้องการรักษาไว้ศูนย์ทดสอบภาษา

อาหารับและพัฒนาภาษานานาชาติ เพื่อเป็นศูนย์เผยแพร่ภาษาอาหารับต่อไป ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งนโยบายและความคาดหวังของนักวิชาการทั่วโลกที่เข้าร่วมสัมมนานาชาติที่มีต่อวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหารับ

จากการศึกษาของผู้วิจัยยังพบอีกว่างบประมาณที่ได้รับจากภาครัฐเป็นตัวแปรที่สำคัญในการเดินหน้าของศูนย์ฯ เนื่องจากการจัดโครงการในแต่ละปีต้องใช้งบประมาณเยอะพอสมควร ด้วยเหตุนี้ ในกรณีที่ไม่มีรับงบประมาณหรือได้รับงบประมาณแต่ต้องแบ่งกับศูนย์ภาษาของมหาวิทยาลัย ยิ่งทำให้เหลือน้อยลง และส่งผลกระทบต่อศูนย์ทดสอบภาษาอาหารับ

4.1.3.3 สภาพปัญหาโครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

วิทยาลัยอิสลามศึกษาอิสลามศึกษาได้มีการรับนักศึกษาจากต่างประเทศเพื่อเดินทางมาศึกษาต่อ ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยที่ได้เห็นอย่างเด่นชัดคือตั้งแต่มีการเปิดสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ ซึ่งทำให้มีนักศึกษาจากต่างประเทศเดินทางมาศึกษาต่อ ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษาอย่างน้อยปีละประมาณ 20 คน โดยวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาเหล่านั้น แต่กระนั้นก็ยังมีปัญหาของการดำเนินโครงการทุนดังกล่าว

วิทยาลัยอิสลามศึกษารับนักศึกษาจากต่างประเทศเพื่อที่จะสร้างสังคมแห่งภาษาภายในสถาบัน แต่มีบางส่วนของนักศึกษาเหล่านั้นกลับสื่อสารด้วยภาษาไทย จึงทำให้นักศึกษาไทยไม่ค่อยได้รับโอกาสอย่างแท้จริง

“นักศึกษาต่างชาติมีความต้องการที่จะฝึกภาษาที่สาม นั่นคือภาษาไทย และคนที่สามารถสอนเขาได้ดีกว่าในห้องเรียนก็คือเพื่อนๆคนไทยของเขา เพราะฉะนั้นเวลาที่เขาเดินเข้าไปหาเพื่อนๆชาวไทย เขาก็จะเริ่มคุยด้วยภาษาไทย และเพื่อนๆชาวไทยก็ตอบสนองในสิ่งนั้น บรรยากาศแห่งความเป็นนานาชาติด้านภาษาอาหารับจึงหายไป”

(Mr. Sary El, 7 กุมภาพันธ์ 2561)

“นักศึกษาไทยส่วนใหญ่ไม่มีความกล้าที่จะสื่อสารด้วยภาษาอาหารับ เพราะพวกเขาอายุเวลาพูดผิด พวกเขาจึงเดินหนีนักศึกษาต่างชาติ เราจึงมีเพื่อนไม่กี่คนที่กล้าที่จะสื่อสารกับเรา ในมุมมอง

ส่วนตัวแล้ว นักศึกษาที่เดินทางจากพวกเราไปนั้น พวกเขา
ผิดพลาดอย่างมาก เนื่องจากไม่มีครูที่ดีที่สอนนอกห้องเรียนที่จะ
สอนการใช้ทักษะด้านภาษาอย่างแท้จริงยกเว้นพวกเรา แต่เขา
เหล่านั้นกลับหันหลังให้เรา”

(Mr. Mohamed Sidibe, 7 กุมภาพันธ์ 2561)

“นักศึกษาจากประเทศไทยมากกว่า 60 % มีความถนัดด้านภาษา
อาหรับ แต่เมื่อเขาเดินเข้าไปหาเพื่อนๆจากต่างประเทศ เพื่อนๆ
เหล่านั้นกลับสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทย จึงทำให้
นักศึกษาไทยต้องเปลี่ยนมาสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษหรือไทย
แทน”

(ฮาสนี มาหิละ, 6 กุมภาพันธ์ 2561)

4.2 วิธีการแก้ปัญหาสภาพของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

ทุกๆปัญหาย่อมมีทางออก ประโยคนี้สามารถใช้ได้ทุกสมัยและทุกเวลา สำหรับ
ผู้ที่มีความประสงค์จะแก้ปัญหาเหล่านั้นให้หมดไป เพราะฉะนั้นการแก้ปัญหาคือการรวบรวมความ
คิดเห็นของบรรดาผู้ที่มีความประสงค์จะแก้ปัญหานั้นจริงๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือไม่ก็
ทางอ้อม

วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่อยู่ภายใต้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ซึ่งมีสถานะเทียบเท่าคณะฯหนึ่ง และด้วยที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นองค์กรมุสลิมที่อยู่ภายใต้
หน่วยงานของรัฐที่มีความสามารถในการเผยแพร่ศาสตร์อิสลามต่างๆรวมทั้งภาษาอาหรับนั้น ย่อมมี
ปัญหาที่เกิดขึ้นมา และก็ย่อมมีความคิดเห็นที่พร้อมจะแก้ไขปัญหานั้น

4.2.1 แนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่ถูกจับตาจากภาครัฐและชุมชนรอบข้าง
นับตั้งแต่การก่อตั้งสถาบันจนกระทั่งสามารถเป็นคณะฯหนึ่งที่สังกัดภายใต้มหาวิทยาลัยสงขลา
นครินทร์ ซึ่งวิทยาลัยอิสลามศึกษาจำเป็นที่จะต้องตอบปัญหานั้น

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาถูกจับตาดำเนินตั้งแต่การก่อตั้งสถาบันแต่สิ่งที่จะแก้ปัญหาและการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับได้ดีที่สุดคือการทำให้พันธกิจและวิสัยทัศน์ของเราออกมาเป็นเชิงประจักษ์”

(ปาตีเมาะ คอเลาะ, 1 มิถุนายน 2561)

“วัตถุประสงค์หนึ่งของการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา คือการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศจากตะวันออกกลาง รวมทั้งการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับรวมทั้งการเผยแพร่แก่นักเรียนนักศึกษาไทยก่อนการเดินทางไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ซึ่งการที่จะแก้ปัญหาตรงนี้ได้นั้นก็คือ วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจหลักการของอิสลามที่ถูกต้อง ต้องให้ความสำคัญของการศึกษามากกว่าสิ่งอื่นใด เนื่องจากนักศึกษาเหล่านั้นจะต้องเดินทางกลับมายังประเทศไทยซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของเขาอยู่แล้ว การที่เราสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องก่อนการเดินทางไปนั้นจะช่วยสร้างกำลังใจและแรงใจที่จะศึกษาและกลับมาพัฒนาบ้านเรา”

(ปาตีเมาะ คอเลาะ, 1 มิถุนายน 2561)

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีการเน้นด้านการเผยแพร่ภาษาอาหรับ ปัญหาหลักที่เราเจอในด้านสวัสดิการที่เราจะต้องมอบให้กับสังคมนั้น บางครั้งเราก็ถูกตัดงบประมาณจากรัฐบาล จึงทำให้เราไม่สามารถดำเนินและมอบสิทธิพิเศษเหล่านั้นแก่ชุมชนได้ สิ่งเดียวที่จะให้ชุมชนมองถึงความเท่าเทียมที่รัฐบาลมอบให้คือสิ่งที่เขาจะได้รับจากรัฐบาล ไม่ว่าจะเศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น วิทยาลัยอิสลามศึกษา สามารถเป็นสื่อกลางระหว่างภาครัฐและชุมชนได้ เพราะฉะนั้นภาครัฐก็ต้องสนับสนุนในสิ่งที่ภาครัฐสามารถสนับสนุนได้ และวิทยาลัยฯ ก็จะช่วยในแรงกายแรงใจทั้งหมด ผมคิดว่าวิธีการยื่นมือระหว่างภาครัฐ

และชุมชน เป็นการยื่นมืออย่างหนึ่งที่สามารถลดความหามา
ระวางของชุมชนที่มีต่อภาครัฐได้”

(ยูโซะ ตาละ, 5 มิถุนายน 2561)

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่าสิ่งที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาสามารถแก้ปัญหาใน
การเผยแพร่ภาษาอาหรับได้ดีนั้นคือต้องเริ่มนับตั้งแต่ระดับผู้บริหารตลอดคนบุคลากรและคนอื่นๆดังนี้

- ผู้บริหารจะต้องหาแนวทางในการสรรหางบประมาณเพื่อจัดโครงการในเชิง
เผยแพร่ภาษาอาหรับ ด้วยเหตุผลที่ว่า เมื่อมองถึงจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละครั้งถือว่าเยอะ
พอสมควร รวมทั้งผู้บริหารจะต้องวางโครงการในการจัดโครงการให้ดี เช่น จำนวนของคณะกรรมการ
โครงการ โดยให้คำถึงอัตราของคณะกรรมการต่อขนาดของโครงการ เนื่องจากบางโครงการเป็น
โครงการใหญ่ และมีคณะกรรมการหลายคน แต่คนที่ทำงานจริงมีเพียงไม่กี่คน ซึ่งอันนี้ย่อมส่งผล
กระทบต่อกระบวนการจัดโครงการไม่มากนัก

- บุคลากรวิทยาลัยอิสลามศึกษา ที่เป็นคณะกรรมการโครงการควรที่จะช่วยเหลือ
ประชาสัมพันธ์โครงการและเลขานุการโครงการด้วยความสามารถและความเต็มใจ เนื่องจากถือว่าเป็นผู้ที่
จะต้องรับผิดชอบร่วมกัน โดยจะต้องไม่ผลักให้อยู่กับคนใดคนหนึ่ง

- นักศึกษาและผู้เข้าร่วมเข้าร่วมโครงการที่จัดโดยวิทยาลัยฯ นั้น วิทยาลัยฯ จะต้อง
สร้างความตระหนักแก่นักศึกษาและผู้เข้าร่วมถึงความพยายามของวิทยาลัยที่จะให้เกิดโครงการหรือ
กิจกรรมหนึ่ง จะต้องพูดถึงความตั้งใจจริงในการที่จะพัฒนาทักษะภาษาอาหรับ เพื่อไม่ให้คนอื่น
สามารถมาดูแคลนได้ โดยการสร้างแรงบันดาลใจจากวิทยาลัยสู่ผู้เข้าร่วมเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำเป็น
อย่างยั่งยืนก่อนการเริ่มต้นโครงการในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ

4.3 วิธีการการแก้ปัญหาสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติเป็นหลักสูตรหนึ่งที่มีจำนวนนักศึกษา
สนใจเข้ามาศึกษาต่อเป็นอันดับสองรองลงมาจากแผนกวิชาการสอนอิสลามศึกษา แต่กระนั้นก็ยัง
มีปัญหาดังกล่าวที่กล่าวไปข้างต้น ด้วยประการนี้ จึงขอเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวดังนี้

“นักศึกษาปีแรกที่เข้ามาศึกษาในสาขาวิชาอิสลามศึกษา
หลักสูตรนานาชาติ ควรให้ลงภาษาอย่างเดียว ห้ามยุ่งกับการ
ลงทะเบียนที่เป็นหน่วยกิต ซึ่งการตั้งจิตตั้งใจกับการเรียนภาษา

“อย่างเดียวกันให้นักศึกษาไม่ต้องกังวลกับรายวิชาที่คิดเกรด ผมคิดว่าเกรดและความตั้งใจที่ออกมา น่าจะดีกว่าเยอะ”

(มะฮ์สรอน เจอะฮะ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“ถ้าเป็นไปได้ อยากจะให้วิทยาลัยอิสลามศึกษาอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาที่จะเรียนภาษาอย่างเดียวก่อน โดยไม่จำเป็นต้องลงทะเบียนวิชาเรียน แต่นักศึกษามีสถานะเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เนื่องจากนักศึกษาสามารถทุ่มเทเวลาให้กับการศึกษาด้านภาษาอาหรับและอังกฤษเต็มที่ โดยไม่ต้องกังวลถึงรายวิชาที่คิดเกรด”

(ฮัสวานี เจาอะ, 9 พฤษภาคม 2561)

“อยากจะให้วิทยาลัยอิสลามศึกษาอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาในการเรียนภาษา ก่อน เช่น อนุญาตให้นักศึกษาเรียนภาษาก่อนเหมือนกับที่มหาวิทยาลัยฟาฏอนีได้ทำ ถ้าได้เช่นนั้นก็จะเป็นการเปิดเส้นทางให้นักศึกษามีความพร้อมด้านภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษมากขึ้น”

(อนัส หะย็อรูน, 9 พฤษภาคม 2561)

“อยากให้วิทยาลัยฯ อนุญาตให้ลงรายวิชาได้มากกว่านี้ เนื่องจากปัจจุบันนี้ ลงได้ 22 หน่วยกิต และลงวิชาภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษของคณะไป 16 หน่วยกิตแล้ว เหลือแค่ 2 วิชาที่คิดเกรด ถ้ากรณีนักศึกษาที่มีความสามารถที่จะได้เกรดดีๆ นักศึกษาก็จะได้ดีไปด้วย แต่ถ้า 2 วิชาที่ลงไปได้เกรดไม่ดี โดยคะแนนรวมไม่ผ่าน 2.00 นักศึกษาก็จะเสี่ยงต่อการถูกให้ออก ด้วยเหตุนี้ การช่วยเหลือนักศึกษาในด้านนี้จะถือเป็นการช่วยเหลือนักศึกษาถูกวิธีมากกว่าให้นักศึกษาต้องเผชิญกับความกดดันในการศึกษา”

(อิบรอเฮม หะแหว, 9 พฤษภาคม 2561)

“คณาจารย์ที่สอนโดยใช้ภาษาอาหรับหรือภาษาอังกฤษ จะต้องสื่อสารกับนักศึกษาโดยใช้ภาษานั้นๆ ห้ามใช้ภาษาอื่น เพราะจะทำให้ให้นักศึกษาไขว้เขวด้านภาษาได้ ถึงแม้ว่านักศึกษจะไม่เข้าใจก็ตาม เวลาเรียนมีอย่างน้อย 50 นาที ต่อ 1 คาบ อาจารย์จะต้องสอนโดยใช้ภาษาอาหรับหรืออังกฤษอย่างน้อย 40 นาที แล้วเหลือแค่ 10 นาทีอธิบายโดยใช้ภาษาท้องถิ่นได้ เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจได้มากขึ้น เพราะต้องไม่ลืมว่าเราไม่สามารถแยกระหว่างความรู้ด้านเนื้อหาและความรู้ของภาษาได้”

(ฮาริซ นาแวน, 12 พฤษภาคม 2561)

“วิธีที่คณาจารย์จะรู้ว่านักศึกษาเข้าใจหรือไม่เข้าใจในสิ่งที่เรียนคือ อาจารย์จะต้องอนุญาตให้นักศึกษาเขียนข้อสอบด้วยสองภาษานั้นคือภาษาอาหรับหรือภาษาอังกฤษ แต่ถ้าอาจารย์จะวัดถึงความปลอดภัยของนักศึกษาที่มีต่อภาษาอาหรับ อาจารย์จะต้องสื่อสารกับเด็กให้มากที่สุด”

(อาหะมะ สาและ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“ถ้าวิทยาลัยอิสลามศึกษาจะเดินตามนโยบายของการจัดตั้งและนโยบายของทุกๆ ทัมบริหารที่มีการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับอยู่ในนั้น วิทยาลัยฯ จะต้องเน้นการเรียนการสอนด้วยภาษาอาหรับเท่านั้น ถ้าหลักสูตรบ่งชี้ว่าภาษาอาหรับอยู่ที่ 80 % และภาษาอังกฤษอยู่ที่ 20 % ของรายวิชาทั้งหมด วิทยาลัยฯ ก็ต้องดำเนินการตามเดิม เพราะถ้าเปลี่ยนภาษาที่สอน ก็จะไม่เป็นการเผยแพร่ภาษาอาหรับ คณาจารย์จะต้องกลับไปสู่ ณ จุดเดิมของการก่อตั้งสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ เพราะปัจจุบันนั้นผิดเพี้ยนไปจากเดิม เพราะบางวิชาสามารถตอบเป็นภาษาอังกฤษได้ทั้งหมดที่เป็นรายวิชาภาษาอาหรับ”

(อาหะมะ ดอละ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า วิธีการแก้ปัญหาของการใช้ภาษาอาหรับนั้น จะต้องแก้ที่ต้นเหตุ ถ้าหากมีความประสงค์จะเดินตามนโยบายเดิมก็ต้องปรับไปสู่ยุคเดิม เราสามารถเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน เราสามารถเปลี่ยนเนื้อหาในหลักสูตร แต่เราไม่สามารถเปลี่ยนภาษาที่ใช้สอนได้ เพราะการใช้ภาษาอาหรับเป็นสัญลักษณ์ของสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ การเรียนรู้อิสลามต้องผ่านภาษาดั้งเดิม การเข้าใจภาษาอาหรับคือการเข้าใจศาสนา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยพบว่าการกล้าที่จะรักษาไว้ซึ่งความตั้งใจเดิมเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่สุด

4.4 วิธีการแก้ปัญหาโครงการด้านการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

4.4.1 โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)

โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาเป็นโครงการหนึ่งที่นักศึกษาตั้งความหวังในการพัฒนาภาษาอาหรับ เป็นความหวังที่ไม่ต้องเดินทางไปเรียนไกลถึงต่างประเทศโดยใช้เวลาเป็นปี โดยที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ทำการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับโดยผ่านโครงการดังกล่าวเป็นตัวช่วยนั้น ได้มีข้อปัญหาที่เกิดขึ้นตามความปกติของการเดินทางไปแลกเปลี่ยนนักศึกษา ในกรณีนี้ ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าว ดังนี้

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องให้ความตระหนักถึงการเผยแพร่ภาษาอาหรับ โดยการเพิ่มนักศึกษาจากแผนกต่างๆเข้าร่วมโครงการให้มากกว่าปัจจุบันที่กระจุกอยู่แค่แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ”

(ดลฮาดี โดมาแร, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่จะให้นักศึกษาเข้าร่วมโครงการ ณ มหาวิทยาลัยหรือประเทศที่เขาได้เลือกและตั้งใจไว้ ถ้านักศึกษาไม่ได้เลือกตั้งแต่แรกก็ไม่ควรสมควรส่งนักศึกษาไปศึกษา เพราะจะทำให้นักศึกษาเกิดอาการไม่พึงประสงค์ต่อโครงการ ซึ่งโดยส่วนตัวแล้วนั้นมองว่าจะส่งผลเสียต่อวิทยาลัยฯ สะมากกว่าถ้าวิทยาลัยฯ ยังตื้อตึงที่จะส่งไปอีก”

(อับดุลฟัตตะห์ ราแดง, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่จะส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการให้มากกว่านี้ หรืออาจจะกำหนดเป็นแผนการศึกษาไปเลยว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะต้องไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ ต่างประเทศเป็น อย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา ห้ามลงทะเบียนเรียน ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นอันขาด ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเผยแพร่ภาษาอาหรับ โดยแท้จริง”

(อาหะมะ สาละ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“อันดับแรกที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องแก้ไขในการส่ง นักศึกษาเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนคือ การให้สิทธิ์และการเปิด โอกาสให้นักศึกษาแผนกต่างๆได้เข้าร่วมโครงการศึกษา แลกเปลี่ยนบ้าง เพื่อความพัฒนาของบรรดานักศึกษาทั่วไป อันดับสอง ในกรณีที่เป็นไปได้นั้น วิทยาลัยควรส่งนักศึกษาเข้าร่วม โครงการในช่วงปิดภาคการศึกษา เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อ นักศึกษาในการลงทะเบียนเรียน

อันดับสาม ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลงทะเบียนเพิ่มเติม หลังจากทีกลับจากการเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาสามารถจับทันหลักสูตร

อันดับสี่ วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรรหาแนวทางที่จะส่งค่าใช้จ่ายให้ ทันในช่วงเวลาที่นักศึกษาจะต้องใช้จ่าย เพื่อป้องกันการกระทบใน การลงทะเบียนเรียนหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ณ ต่างประเทศ เนื่องจาก ถ้าประสบปัญหาในต่างประเทศแล้ว นักศึกษายากที่จะหาแนว ทางแก้ไข ผู้ที่สามารถช่วยเหลือได้ก็มีแค่วิทยาลัยอิสลามศึกษา เท่านั้น”

(อาฟีฟา สะนิ, 31 มีนาคม 2561)

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าโดยรวมนี้นักศึกษาเสนอวิธีการแก้ปัญหาของ โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) ต่อการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

คือ การเพิ่มจำนวนนักศึกษาวิทยาลัยฯ เพื่อเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อดำเนินตามนโยบายของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ รวมทั้งการส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการตามมหาวิทยาลัยหรือประเทศที่นักศึกษาเลือก เช่น นักศึกษาเลือกประเทศจอร์แดน ก็สมควรส่งไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ ประเทศจอร์แดน ไม่ใช่ส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการที่ประเทศมาเลเซีย เป็นต้น

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าการแก้ปัญหาด้านการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับโดยผ่านโครงการดังกล่าวควรที่จะเพิ่มระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น จากเดิมใช้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมเพียง 1 ภาคการศึกษา ก็เปลี่ยนเป็น 1 ปีการศึกษาแทน โดยมองว่าการเปลี่ยนจาก 6 เดือน เป็น 1 ปีนั้น สามารถให้นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีเวลาในการเรียนรู้การฝึกและการนำไปใช้

4.4.2 วิธีการการแก้ปัญหาศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา

ตามที่คุณวิจัยได้กล่าวในเบื้องต้นถึงสภาพปัญหาของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาที่เกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอกล่าวถึงวิธีการแก้ปัญหาของคุณวิจัยดังนี้

“ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาควรเพิ่มเวลาในการจัดอบรมด้านทักษะภาษาอาหรับในแต่ละครั้ง เนื่องจากโดยส่วนตัวแล้วมองว่า การจัดอบรมเพียงแค่ 3-4 วัน อาจเพียงพอต่อเนื้อหาและระยะเวลาได้ ควรที่จะเพิ่มเป็น 7 วัน เป็นอย่างน้อย ทั้งนี้เพื่อความคุ้นชินกับภาษาและสร้างความคุ้นเคยในการใช้ภาษาอาหรับในแต่ละวัน ซึ่งน่าจะเกิดผลดีกว่า”

(อาหะมะ สาและ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

“ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาควรมีการประชุมกับผู้ดูแลหลักสูตรของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นอันดับแรก โดยมีวาระการประชุมเรื่องหลักสูตรที่ใช้การเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชน โดยศูนย์ทดสอบภาษาอาหรับและพัฒนาภาษานานาชาติจำเป็นที่จะต้องสอนตาม

หลักสูตรที่ได้มาเพื่อให้เกิดกระบวนการสอนที่ถูกต้องและถูกหลักสูตร ผู้เข้าอบรมก็จะได้รับความรู้ที่สามารถกลับไปปฏิบัติจริงในโรงเรียน และศูนย์ก็จะต้องมีหลักสูตรอีกหลักสูตรหนึ่งที่เป็นหลักสูตรบูรณาการที่สามารถนำไปใช้ได้จริง”

(อับดุลราชัก ยูไซ๊ะ, 6 มิถุนายน 2561)

“ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาควรจะมีระดับชั้นในการทดสอบภาษาแก่ผู้ที่สนใจ ทางศูนย์จะต้องสร้างแบบการสอบในแต่ละระดับให้เหมือนกับการสอบภาษาอังกฤษที่คนเขาใช้โดยทั่วกัน เนื่องจากผู้สอนก็จะได้รับรู้ถึงความสามารถของผู้ที่สนใจ

และประการต่อมา ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาจะต้องไม่มีการจับกลุ่มนักศึกษาทั้งหมดไปอยู่กลุ่มเดียวกัน ทางศูนย์จะต้องทำการสอบก่อนการแบ่งนักศึกษาเพื่อทราบถึงความสามารถของเหล่านั้น เนื่องจากมีความแตกต่างระหว่างคนที่ไม่มีทักษะด้านภาษา มีทักษะเล็กน้อย และมีทักษะมาก ศูนย์จะต้องรีบจับแยกก่อนเริ่มอบรมเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด”

(อาซิม อัสซารีฟ, 7 มิถุนายน 2561)

“ผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษาและผู้บริหารศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาควรที่จะหางบประมาณมาสนับสนุนโครงการของศูนย์ทุกๆปีงบประมาณเนื่องจากการเผยแพร่ภาษาอาหรับโดยผ่านศูนย์ทดสอบเป็นนโยบายหนึ่งที่มีประโยชน์อย่างมากต่อสังคมของการเรียนรู้เนื่องจากการขาดงบประมาณ จะทำให้ผู้ที่สนใจสูญเสียถึงความรู้ที่เป็นประโยชน์ของเขาได้”

(เจ๊ะรุฮานา บากา, 12 มิถุนายน 2561)

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาควรที่จะมองหาแหล่งงบประมาณหรือแหล่งสนับสนุนแหล่งอื่นที่ไม่ได้คาบเกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดิน เนื่องจากอย่างที่ทราบกันคือการรอตงบประมาณแผ่นดินนั้น จะส่งผลเสียต่อบทบาทวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับเป็นอย่างมาก ด้วยที่คณาจารย์วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้จบการศึกษาจากประเทศแถบตะวันออกกลาง อาจจะเป็นภูมิศาสตร์หนึ่งที่สามารถช่วยวิทยาลัยฯ ในเรื่องนี้ได้”

(ดลชาติ โดมาแร, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษามอบให้ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาดำเนินการทำแบบข้อสอบให้แล้วเสร็จ มีระดับขั้นที่ชัดเจนเพื่อความชัดเจนในการสอน โดยให้ศึกษารณิของศูนย์ IFLA, International Islamic University Malaysia (IIUM) เป็นแบบแผนในการวางข้อสอบและจัดระดับขั้น นอกเหนือจากนั้น ศูนย์ทดสอบฯ จะต้องหาทางการจัดโครงการแบบเก็บค่าลงทะเบียน ทั้งนี้เพื่อเป็นงบประมาณในการดำเนินโครงการของศูนย์ฯ

วิทยาลัยอิสลามศึกษา จะต้องริบจัดประชุมและบันทึกข้อตกลงร่วมกับมหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร สาธารณรัฐอียิปต์ และมหาวิทยาลัยต่างๆในราชอาณาจักรอัสไมต์จอร์แดน ในเรื่องการรับนักศึกษาจากประเทศไทย โดยวางเงื่อนไขว่า นักศึกษาหรือผู้ที่สนใจจะต่อการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยดังกล่าวจะต้องผ่านการสอบภาษาอาหรับจากศูนย์ทดสอบภาษาอาหรับและพัฒนาภาษานานาชาติวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และต้องใช้ประกาศนียบัตรของศูนย์ เป็นแผนประกอบหนึ่งของการศึกษาต่อ

ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาจะต้องมีศูนย์บริการการแปลความหมายเพื่อเป็นแหล่งรายได้แก่วิทยาลัยฯ และจะต้องมีการรับการทำหนังสือรับรองความประพฤติที่เขียนโดยภาษาอาหรับ เนื่องจากสามารถเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถหารายได้เข้าสู่ศูนย์เช่นกัน

4.4.3 วิธีการแก้ปัญหาโครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

วิธีการแก้ปัญหาการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในด้านการมอบทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาต่างชาตินั้น จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าปัญหาดังกล่าวเกิดจากนักศึกษาไทยเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยของสรุปวิธีการแก้ปัญหาดังนี้

- จะต้องบังคับให้นักศึกษาต่างชาติพูดภาษาอาหรับกับนักศึกษาไทย ห้ามพูดภาษาไทยเป็นอันขาด
- วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะต้องหากิจกรรมเพื่อดูขีดความสามารถของนักศึกษาต่างชาติในการสอนภาษาอาหรับแก่นักศึกษาไทย
- ฝ่ายกิจการนักศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา จะต้องจัดกิจกรรมด้านภาษาอาหรับเพื่อมอบให้นักศึกษาต่างชาติเป็นผู้ดูแลโดยตรง
- จะต้องสร้างความมั่นใจกับนักศึกษาในการสื่อสารภาษาอาหรับ อาจจะเป็นการสอบถามนักศึกษาถึงชีวิตประจำวันด้วยภาษาอาหรับก่อนเริ่มการเรียนการสอน

จากวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าวิธีการแก้ปัญหของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับนั้น ผู้บริหารจะต้องวางพันธกิจที่สอดคล้องกับการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ รวมทั้งคณาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอาหรับควรที่จะต้องใช้ภาษาอาหรับในการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ และฝ่ายต่างๆ จะต้องมึกิจกรรมที่สอดคล้องกับการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการพัฒนาของนักศึกษาในด้านภาษาอาหรับที่มากขึ้น